

ปัจจุบัน โรงงานเซรามิกประเภทเครื่องประดับตกแต่งเป็นโรงงานที่มีสัดส่วนมากที่สุด ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ผลิตเพื่อจำหน่ายตลาดในประเทศมากกว่าตลาดต่างประเทศ

ลักษณะทำเลที่ตั้งของโรงงาน ในภาพรวมมีรูปแบบกระจุกตัวเป็นพื้นที่ต่อเนื่องกันใน 3 ตำบล คือ ตำบลชมพู ตำบลปลงแสนทอง และตำบลท่าผา โรงงานส่วนใหญ่ตั้งอยู่ภายในรัศมี 5 กิโลเมตรจากเขตเมือง แสดงว่าอุตสาหกรรมเซรามิกของลำปางเป็นอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ใกล้กับชุมชนเมืองมากกว่าการเป็นอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ใกล้กับแหล่งวัตถุดิบ โดยมี่ปัจจัยที่สำคัญคือความได้เปรียบจากการประหยัดจากการรวมกลุ่มของโรงงาน ในด้านการประหยัดค่าขนส่งวัตถุดิบที่แปรรูปแล้วจากโรงแต่งแร่และพลังงาน และยังได้เปรียบในเรื่องของการอยู่ใกล้แหล่งแรงงาน การมีสาธารณูปโภคและการขนส่งที่สะดวกจากการตั้งอยู่ในเขตเมือง ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทำเลที่ตั้งโรงงานตามความคิดเห็นของผู้ประกอบการนั้น ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อปัจจัยพื้นที่กว้างและความสะดวกในการคมนาคมขนส่งเป็นหลัก ยกเว้นโรงงานประเภทเครื่องประดับตกแต่งได้ให้ความสำคัญต่อความมีชื่อเสียงของท้องถิ่นและความพร้อมของระบบสาธารณูปโภค

ความเชื่อมโยงของอุตสาหกรรมเซรามิกกับกิจการที่เกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่มีลักษณะพึ่งพากิจการภายในจังหวัดลำปางเป็นหลัก โดยมีทิศทางความเชื่อมโยงแบบไปข้างหลังค้ำยันวัตถุดิบกับโรงแต่งแร่ดินขาวและร้านตัวแทนจำหน่าย ด้านพลังงานกับโรงบรรจุแก๊ส ด้านแรงงานกับแรงงานภายในท้องถิ่น และมีความเชื่อมโยงแบบไปข้างหน้ากับตลาดในประเทศเป็นหลัก นอกจากนี้ยังมีความเชื่อมโยงทั้งสองแบบกับการรับช่วงการผลิตระหว่างโรงงานเซรามิกและกับอุตสาหกรรมประเภทอื่น

จากการพิสูจน์สมมติฐานทำให้ทราบว่า การมีตลาดภายในประเทศเป็นหลักมีความสัมพันธ์กับนโยบายการส่งเสริมอุตสาหกรรมเซรามิกของรัฐที่มีผลในระดับต่ำ ปัจจัยด้านแรงงานและการคมนาคมขนส่งมีความสัมพันธ์กับรูปแบบทำเลที่ตั้งโรงงานแบบกระจุกตัว และตัวแปรด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์เข้าสู่ตลาดน้อย การใช้เทคโนโลยีระดับต่ำทำให้มีตลาดภายในประเทศมากกว่าตลาดต่างประเทศ

อุตสาหกรรมเซรามิกจังหวัดลำปางเกี่ยวข้องกับปัญหา 3 ด้าน คือความเคยชินของผู้ประกอบการในการผลิตรูปแบบเดิมทำให้เกิดปัญหาด้านรูปแบบและคุณภาพสินค้า การจัดการที่ไม่เป็นระบบจึงเป็นอุปสรรคในการขอรับการส่งเสริมการลงทุนจากรัฐ และการเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำตั้งแต่ปี.ศ.2539 ทำให้ตลาดหลักภายในประเทศหดตัวจนถึงปัจจุบัน โรงงานเซรามิกในจังหวัดลำปางบางส่วนจึงมีการปรับวิธีการผลิตโดยการลดขนาดของกิจการ การปรับปรุงรูปแบบและคุณภาพของสินค้า เพื่อให้สามารถแข่งขันกับผลิตภัณฑ์ทดแทนและผลิตภัณฑ์จากต่างประเทศเมื่อมีการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศในอนาคต

Thesis Title	Development and Trends of Ceramic Industry in Lampang Province	
Author	Miss Thanika Pancharat	
M.S.	Geography	
Examining Committee	Lecturer Dr. Suthinee Dontree	Chairman
	Assistant Professor Nitaya Prabudhanitisarn	Member
	Assistant Professor Usdanka Porananond	Member

Abstract

The study of development and trends of ceramic industry in Lampang Province has 3 objectives : 1) to study the goal of production, process and location characteristics; 2) to study linkages between ceramic industry and their related activities; 3) to study present constraints, problems and trends of ceramic industry in the future.

In this study, 60 factories are selected by stratified random sampling method. These include 14 tableware factories, 26 decorative factories, 12 construction material factories and 8 miscellaneous factories. The data collection is from field survey, interview and questionnaires from factory entrepreneurs in order to investigate factory history, linkage with their related activities, problems and factors influencing the factory locations. Percentage is used as general analytical method while locational factors analysis, hypothesis test, factor weighting mean and correlation coefficient are used as methodologies. Geographic information systems are also applied to analyze factory dispersion pattern and location.

The results of the study indicate that the ceramic industry has been developed from tableware fabrication as the oldest industry to various types of ceramic. Since then, Lampang ceramics have become more diversified than the products of the other northern provinces. The pattern of kilns has been changed from traditional dragon kilns to shuttle types. Decorative ceramic industries share the most proportion. Most of the ceramic products have market supply in the country more than abroad.

In general, the ceramic factories agglomerate spatially in the 3 connected tambons: Chomphu, Pongsaenthong and Tha Pha. Almost of the factories are located in the 5-kilometer radius from the urban area. This indicates that Lampang ceramic factories are more urban-based industries than resource-based types. The most important factors are the agglomeration economies in terms of transport costs of modified raw material suppliers, energy from gas plant suppliers and the advantage of locating in urban area in term of labor, facilities and accessibility to transportation. Nearly all entrepreneurs believe that large area and transportation convenience influenced their plant location, except the decorative factories that depend on local fame and adequate infrastructures.

Concerning the ceramic industry linkages to related activities, most factories depend on relevant firms in Lampang. The backward linkage relates with raw materials from kaoline plants and other material suppliers, energy sources associated with gas plants and suppliers and labors to local people. The forward linkage connects mostly to market supply in the country. Both the backward and forward linkages are also linked with the subcontracting among ceramic firms and with other industries.

From the proposed hypotheses, it is found that the dependent of ceramic products on the internal markets is related to the less effective ceramic industrial policies. Labor and transportation are factors associated with the factory clustered location pattern. And less product design and low technology have limited the ceramic markets in the country more than abroad.

The problems of Lampang ceramic industries concern 3 issues: the habitude of the entrepreneurs to produce the same fabrications causing production style and quality problems, non systematic management obstructing to get government support fund, and finally, the economic depression since 1996, having decreased major internal markets. As the consequences, some Lampang ceramic factories have adapted their production by decreasing the size of the firms, improving the styles and quality of their products in order to be able to compete to other substitutable goods and imported products after the future international free trade.